

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 44.

Sobota, 3. junija 1933.

Leto VIII.

Osebe in gibanja.

Žal, da je tako!

Mnogo je ljudi in celo zgodovinarji dokazujejo, da so se velike ideje in velika dejanja izvršila vedno pod vodstvom posameznih oseb, voditeljev, močnih intelektov. Dejansko mnogokrat odgovarjajo te trditve resnici. Nikakor pa s tem še ni potrjeno, da je to prav in da je močna osebnost ona sila, ki revolucionira dežele, države, svet in družbo. To mnenje je popolnoma napačno.

Prišlo je danes že tako daleč, da marsikdo enostavno trdi, da je treba računati z ljudskim razpoloženjem, to je s psiho množic, če hočeš uspeti kot heroj naroda. Z drugimi besedami bi rekli, da se mora voditelj nasloniti enostavno na nerazsodnost množic.

Vzemimo »prijatelja« Hitlerja. Dogodki v Nemčiji dokazujejo, da Hitler »plava« z množico. Nima programa, nima načel. Zaletava se s kota v kot kakor veša ob svetilko. Tak mož ni politični voditelj, ker si misli: jadrajmo, bomo že kje pristali! Množice dero še vedno za njim, ker služi njih instinktom in dokler ne bodo zastavile vprašanja, kaj je s kruhom, kaj je s svobodo. Tak voditelj uvaja izpočetka lahko najhujšo reakcijo. To tudi dela in množice kriče: »Heil Hitler!«

Zakaj se je ta proces izvršil v Nemčiji tako? V Nemčiji, ki po vojni preživlja težko socialno borbo, se je masa ideološko odvrnila od konstruktivnih ciljev nemške družbe. Nastala je nad narodom apatija, pomankanje in iskanje krivcev povsem iz individualnih vidikov. Državna politika ni znala ali ni mogla izmeniti svoje politike, dasi ni odgovarjala dejanskim razmeram in potrebam. Zato je vodstvo države ostalo v manjšini, nezadovoljneži, anarhično razpoloženi, pa so narasli v večino. To nastane povsod tam, kjer merodajni »voditelji« ne hodi-jo s časom razvoja, zlasti danes, ko so socialne razmere tako pereče.

V Nemčiji je torej nezavednost množic povzročila ogromno zlo, ker se ji je postavil na čelo človek, ki sam nima načel, po katerih kliče takorekoč ves svet.

To je samo primer, ki naj pokaže, kako silno napačno je, če gradimo na »voditelje« in »nosilce« novih družabnih idej in oblik.

Delavsko gibanje ne more in ne sme nikdar računati s takimi »služaji«, marveč mora biti v celoti nosilec novih idej, organizirane ideje, ki ima programatično določeno smer in cilj. Delavsko gibanje, ki bi se naslanjalo samo na razpoloženje množic, na njih instinkte, ne bi bilo zdravo in ne bi bilo zavedno delavsko gibanje. Resnica je sicer, da so tudi v delavskem gibanju bistrejši in agilnejši člani požrtvovalnejši in manj požrtvovalni. To je naravno, ker ljudje že po naravi niso vsi enaki. Toda ideja mora biti skupna, smoter skupen, potem smemo šele pričakovati uspeha.

V tem oziru se naše gibanje bistveno razlikuje od mnogih zgodovinskih dogodkov, ki so se izvršili v raznih dobah po posameznih osebah.

Vendar pa ne smemo pozabiti, da so bile tem dogodkom vedno povod razdrapanje razmere, na katerih so reaktivni spekulanti gradili svoje eksperimente.

Po tej poti pojdemo!

K vprašanju obnove političnega delovanja.

Obnovev našega političnega delovanja je mogoča za nas samo rednim demokratičnim potom. Ustanavljanje socialistične stranke ne more biti delo poedinca ali kakšne male skupine. Četudi je naša stranka nehala delovati, pa mi vendar nismo razbita vojska. Ljudje, ki so strankino organizacijo nosili, so še vedno živi, živi so tudi člani. Živi vsi predstavniki stranke, kateri so bili rednim potom izvoljeni v strankine krajevne, oblastne in centralne uprave. Vsled tega more tudi obnovev stranke priti samo iz kroga teh ljudi, na podlagi sklepov izvoljenih predstavnikov v forumih in na podlagi sklepov prejšnjih članov v krajevnih organizacijah.

Vendar pa ni mogoče enostavno začeti z delom tam, kjer smo pred petimi leti prenehali. Med tem časom so se pripetili mnogi zelo važni dogodki, tako v državi, kakor tudi po svetu. Vzkrsla so mnoga nova vprašanja, katera moramo s

svojim programom obseči. Radi tega so med nami samimi potrebni predhodni razgovori. Ti razgovori se morajo voditi javno radi tega, da se bodo predela za obnovev stranke vršila z vednostjo vsega članstva, pa tudi radi tega, da jim bo moglo slediti in se napram njim opredeljevati vse javno mnenje ter državna oblast. Šele na podlagi sporazuma in izkustev, ki si jih bomo stekli na ta način, bo mogoče napraviti praktične sklepe o nadaljnjem delu. Ako se bo v najvažnejših vprašanjih strankinega delovanja pokazala soglasnost naših misli in ako se bomo prepričali, da bomo mogli cpozicionalno in socialistično delati, bomo iskali možnost sklica javnih sestankov strankinih članov v celi državi in organiziranja vsedržavne socialistične konference, katera šele bo definitivno morala odločiti o osnovanju stranke in o strankinem programu.

Pakt štirih in mala antanta.

Pakt štirih zahodnih velesil je še vedno v razpravi. Dočim je Francija izpremenjeni načrt odobrila, se Nemčija obotavlja pristati na določbe novega besedila. V novem besedilu namreč so ukrepi glede revizije mej odkazani Društvu narodov in vprašanje enakosti v oborožitvi pa začasno paktu. S tem Nemčija nima pričakovati od pakta onih prednosti, ki jih je zahtevala. Pakt utegne biti podpisan šele, če se ostale tri velesile sporazumejo z Nemčijo.

Tudi praška konferenca male antante, ki se je te dni vršila, je razpravljala o paktu štirih zahodnih velesil in je končno pristala na pakt, kakor je razvidno iz naslednjega uradnega obvestila:

1. Mala antanta pristaja na pakt velesil, ker je besedilo prvotnega osnutka izpremenjeno v smislu francoskih predlogov in ker so velesile dale Mali antanti dovoljne garancije, da ta pakt ne bo tangiral interesov držav Male antante.

2. V pogledu revizije mirovnih

pogodb smatra Mala antanta, da za njo to vprašanje ni in ne bo obstajalo. Prav tako tudi ne more pristati na to, da bi se vršil v tem pogledu kakršenkoli pritisk, ker je usoda ozemlja vsake države odvisna izključno le od njenih ustavnih činiteljev.

3. V pogledu razorožitve sprejema Mala antanta angleški osnutek za osnovo nadaljnjih pogajanj. Pristajajoč na načelo izenačenja armad in za znižanje vojnega materiala sprejema tudi načelo enakopravnosti, ki naj se izvede v etapah ob zasiguranju jamstev za varnost.

Mala antanta je pristala na pakt predvsem zaradi izjave francoskega ministrskega predsednika Deladiera, ki je rekel, da ne bi mogel podpisati nobenega pakta, ki bi nasprotoval interesom male antante.

Poljsko javno mnenje pa ne more sprejeti pakta štirih, čeprav je pristala mala antanta nanj, češ, da politika sloni na temeljih Društva narodov in ne na načelu narodne enakopravnosti.

Dollfuss se je zameril kmetiški zvezi.

Kanclerjeva zahrbtna politika.

Avstrijski kancler se je baje pogajal z nacionalnimi socialisti (fašisti). Obljubljeni sta jim bili v ministrstvu dve mesti. Če bi se bili pogodili, bi bila kmetiška zveza izpadla iz sedanje vladne koalicije. Krščanski socialci trdijo sedaj, da so koalicijo s fašisti odklonili. Nasprotno pa je kmetiška zveza precej razočarana, čeprav so bili razgovori s fašisti, kakor pravijo krščanski socialci, neobvezni. Kancler Dollfuss pojde zopet v Rim — po instrukcije?

Mi torej potrebujemo v svojih vrstah zavedne organizirane delavce trdnih načel in z jasnimi ciljem.

V ta namen naše delo. Delavstvo ne mara biti špekulant, pa tudi ne igrača herojev.

Skupni poslanik male antante v Rusiji?

Praška konferenca male antante je načelno sklenila, da pošlje v Rusijo skupnega poslanika. Konferenca je tudi konstatirala, da na razorožitveni konferenci mala antanta jako lahko sodeluje z rusko delegacijo. Mala antanta hoče rešiti vsa sporna vprašanja med njo, zlasti z Rumunijo, ter vpostaviti za vse tri države (Čehoslovsko, Jugoslavijo in Rumunijo) diplomatske zveze.

Razorožitvena konferenca.

Henderson upa, da bo do 10. junija izdelana razorožitvena konvencija. Nato se razorožitvena konferenca najbrže odgodi, da ne bodo neprimerni ženevski govori motili londonske svetovne gospodarske konference, ki prične zborovati dne 12. junija.

Arh:

Ali naj obnovimo politično stranko?

Diskusija, ki se je o tem vprašanju začela, med vodilnimi sodrugi nekdanje S. S. J., nam narekuje dolžnost, da pri njej sodelujemo vsi tisti, ki se udeležujemo v delavskem gibanju in se hočemo tudi v bodoče. Zakaj, vprašanje obnove politične stranke ne sme biti samo želja nekaterih, temveč mora to biti izraz gibanja ljudskih množic, kateremu se mora dati pravilna smer in katera mora tudi imeti svojo utemeljenost v razvoju prilik v državi. Radi tega je potrebno, da se pojmi pravočasno razčistijo, da ne postane to potem kakor voz, ki ima vprego spredaj in zadaj.

Kakor se mi vidi iz dosedanje diskusije, je želja, da se politična stranka obnovi precej močna. Mislim, da se ne motim, če rečem, da ga menda ni socialista med nami, če objektivno gleda na položaj, da ne bi želel, da se čimprej obnovi naše delavsko politično gibanje. Zakaj delavsko gibanje mora biti vedno aktivno, nikoli pasivno, če hoče, da odgovarja namenu, kateremu naj služi.

Vendar predno se preide na praktično delo, se je treba vprašati, zakaj je naše politično gibanje sploh prenehalo. Šestojanuarski režim, kateri je odpravil prejšnjo politično stanje v državi, je utemeljil ta svoj postopek s tem, da prejšnje politične meščanske stranke niso bile v stanju izvršiti notranje politične in gospodarske konsolidacije v državi iz razloga, ker so bile preveč plemenske, verske, ali so imele pokrajinski značaj. Do gotove meje je bilo to tudi res. Ali poostrene določbe zakona o zaščiti države niso zadale samo meščanskih strank, temveč tudi bivšo Socialistično stranko Jugoslavije, katera ni imela nobenega plemenskega, verskega ali pokrajinskega obilježja. S tem je nastalo do izdajanja nove ustave takozvano brezpolitično stanje v državi. Nova ustava sicer predvideva svobodo vere in vesti, vendar je prvi na njeni podlagi izdani društveni zakon stavil tako težke pogoje za ustanavljanje političnih strank, da je bilo izključeno misliti na kakšno legaliziranje političnega udejstvovanja. Naknadna sprememba društvenega zakona je prinesla nekatere olajšave, vendar pa omenjenih zaprek ni popolnoma odpravila. Če torej gledamo s stališča zakona in upoštevamo razsežnost našega delavskega gibanja v državi, se mi zdi tehnično nemogoče zadostiti zahtevam, ki jih stavi zakon v pogledu ustanavljanja strank.

To je ena stran. Druga stran je pa še težavnejša. Vsako politično gibanje mora imeti tudi svoj osnovni in akcijski program. To velja zlasti za delavsko politično stranko. Glede notranje ureditve države je že bivša S. S. J. povedala svoje načelno stališče. To je, ena država z najširšo samopravo. To bi konec konca moral vsak režim tolerirati, kateri hoče imeti vsaj nekaj stvarne opozicije proti sebi.

Ali sedanje zakonito stanje v državi niti ne dopušča stremljenja za spremembo sedanjega političnega reda v državi.

Treba je ločiti pojma: država in režim. Država je po mojem mnenju

organizacijska skupnost vseh državljanov, medtem ko je režim samo vsakokratno vodstvo, ki to organizacijsko skupnost upravlja.

Tu sedaj nastane vprašanje: ali je mogoče in ali je sploh oportuno se skušati politično uveljavljati pod sedanji okoliščinami. Zakaj, povedati moramo javno in naprej, da popolnoma nič ne pomaga obnavljati politično stranko, ki bo imela lep program in v njem zapisano socialno zaščito in smernice za uveljavljanje političnih pravic delovnega ljudstva, dokler ne bo svoboda tiska in govora toliko zajamčena, da bo lahko vsak državljan povedal to, kar ga boli. Stranko imeti, pa ne smeti povedati, zakaj je delovno ljudstvo nezadovoljno in kaj hoče, se pravi delati slavnatega moža, ki mu nihče ne more vdihniti življenja.

Ljudsko glasovanje o znižanju plač.

V Švici je zahtevala vlada plebiscit glede znižanja plač, ker ogrožajo plače nameščencev proračunsko ravnotežje. Plebiscit pa je z znatno večino odklonil predlog vlade. Delavstvo je navajalo, da hoče vlada prihraniti 12 milijonov frankov z znižanjem plač, takrat pa ni bil proračun nič v nevarnosti, ko je votirala ne ravno posebno slavni diskontni banki 65 milijonov frankov.

Praška konferenca male antante.

V Pragi se vrši te dni (30. in 31. V. ter 1. VI.) konferenca male antante, ki razpravlja o paktu male antante ter o paktu štirih zahodnih velesil. Dalje razpravlja konferenca o razorožitvi in o odnosih napram Italiji, Nemčiji, Rusiji, Poljski, Ogrski in Avstriji.

Konferenco so izzvali aktualni politični problemi.

Pakt štirih velesil je končno sprejela tudi mala antanta,

potem, ko so bile vanj sprejete francoske spreminjavalne točke, ki izključujejo kakršnekoli revizionistične poskuse. S spremenjenim besedilom pakta pa Nemci niso zadovoljni.

Pakt štirih sprejeli tudi Nemci.

Določbe pakta štirih velesil so sprejeli tudi Nemci in sicer z veljavo za deset let. V nekaj dneh bo pakt najbrže podpisan.

Milve Nace:

Binkošti.

V zapadnem delu Vrhnik, ob levi strani potoka, je stala pritična hiša, kateri so v mojih otroških letih rekli »Pri tičku«. Ta pritična hiša je rasla v enonadstropno, dobila je tudi drugo ime in drugega gospodarja. Danes ji ne pravijo več »Pri tičku« in le nekaj zidov na vzhodnem vogalu je še starega. To zidovje me živo spominja na otroška leta — baš ta vzhodni vogal. V tem kotu hiše je stala velika javorjeva miza, okoli nje klopi in v kotu zgoraj je slonela slika sv. Trojice, pod njo pa je bila prislonska dolga leskova šiba, poleg katere je sedel gospodarjev brat, ki so mu rekli Tičkov Gregor. Ta je imel privatno šolo za krščanski nauk. Tičkov Gregor je bil hrom, zabuhel v obraz, imel pa je velike, sive oči in v levem je nekoliko škilil. Meni se je možakar smilil, ker je bil hrom. Nekeč pa se mi je zameril in od tedaj se mi ni več smilil, ker sem v tem pobožnem licu opazal nekaj hudobnosti.

To je bilo tako.

Okoli mize nas je sedelo dvanaest dečkov; jaz sem sedel z obličjem proti oknu, v katero se je upiralo jutranje sonce in se mi je bliščalo v oči. Med razlaganjem o sv. Duhu sem se neprestano zmikal in zakrival oči z dlano, kar je dalo Tičkovu Gregorju povod, da je z roko segel v kot po leskovi in me švknil z njo po glavi, češ: »Ali moraš naravnost v sonce zijati?« Konica šibe je padla po mojem levem očesu, da me je hudo zapeklo. Od tedaj Tičkov Gregorja nisem več moral. Ko pridem domov, sem se potožil očetu in mu dejal, da ne poidem nikdar več k »Tičku«. To pa je bilo zopet očetu dovolj. Ni trpel, da bi se mu kdo upiral, zlasti še v taki stvari. In zapela je še domača šiba. Drugi dan sem moral zopet k Gregorju, da mi še nadalje vliva krščanstva v dušo.

Ali so si rudarji to zaslužili?

Poleg redukcij delavstva še redukcije plač.

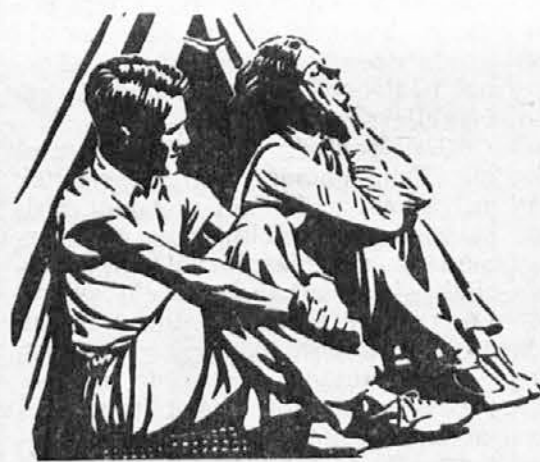
Pri Trboveljski premogokopni družbi niso bile izvedene samo redukcije delavstva, temveč tudi redukcije akordnih postavk, po izjavi TPD za 10 odstotkov. Kako je to 10 odstotno znižanje akordnih postavk vplivalo na višino zaslužkov, se najbolje razvidi iz tega, ako primerjamo prejšnje zaslužke s sedanjimi. Medtem, ko so bili prej redki tisti, kateri so v svojem akordnem delu zaslužili manj kot 38 dinarjev, kolikor znaša gospodska dnina, jih sedaj skoraj večina ne doseže niti teh 38 Din več.

Kakšni so ti zaslužki, priča najbolj dejstvo, da so zaslužili rudarji po 22, 27, 32, in 36 dinarjev v akordu. Torej rudar, ki je napravil na perijodo 7 šihov, je zaslužil 154 dinarjev. Od tega ima odtegljaj na raznih prispevkih 122 dinarjev in mu ostane za preživljanje mogoče 6 do 8 članske družine za dobo 15 dni, piši in reci: 32 dinarjev. Res je, da se mu potem na ta zaslužek da toliko, da doseže 38 dinarjev, ali pomisliti je treba, kako poniževalno vpliva to na rudarja, ko ve, kako težko in zdravju nevarno delo je moral vršiti, potem pa mora še pri svojih predstavnikih ponižno prositi za povišanje plače na borih 38 Din.

Neverjetna je človeška potrpežljivost, kakor je neverjetna vsa umazanost današnje družbe.

Premirje med Kitajsko in Japonsko.

Med Japonsko in Kitajsko je bilo v torek sklenjeno premirje, ki je samo vojaškega značaja. Glede mirovnih pogojev se bodo vršila šele pogajanja.

Mariborske delavske žene so spregovorile

Silajno obiskano zborovanje delavskih žen. Pred ustanovitvijo podružnice Zveze delavskih žen in deklet.

Minuli torek se je vršilo v dvorani Delavske zbornice zborovanje delavskih žen, ki je v vsakem oziru lepo uspelo. Kljub slabemu vremenu so delavske žene in dekleta napolnile dvorano do zadnjega kotička in pazljivo sledile izvajanjem govornikov.

Zborovanje je otvoril s. Jelen, ki je v svojem govoru orisal položaj delavskih žen v družini in današnji družbi. Predvsem je ugotovil dejstvo, da so se tudi mariborske žene vzdramile in sledile vzgledu delavskih žen v Ljubljani in v ostalih industrijskih krajih Dravske banovine, kjer so žene že poprej povzdignile svoj glas za izboljšanje njihovega položaja. Vprašanje omilenja zakonitih predpisov v pogledu odprave plodu je danes zelo važno socialno vprašanje in ga je torej tudi treba s tega vidika presojati.

Nato je govorila predsednica Zveze delavskih žen in deklet s. Brezarjeva iz Ljubljane, ki je v lepem govoru orisala nemizerno trpljenje proletarske žene in nezakonske matere. V svojem govoru je nadalje iznesla zahteve delavskih žen, ki gredo zatem, da se omili določila § 171 k. z. v smislu na številnih ženskih zborovanjih sprejete resolucije, ki je bila objavljena v številki 38. našega lista.

Iz jurističnega stališča

Je zadevo objasnili dr. Gojmir Jelenc, ki je na zelo zanimiv in poljuden način obravnaval vprašanje odprave plodu. Primerjal je razliko zakonitih določil med starim avstrijskim § 144 in novim jugoslovanskim § 171, slednji je znatno boljši od prejšnjega. Akoravno sedanji zakon ne predvideva

več, da je odprava plodu zločin, temveč le prestop, se vendar to dejanje še vedno strogo kaznuje, vsled česar je borba za omiljenje teh kazenskih določil, zlasti iz zdravstvenega in socialnega stališča povsem upravičena. Žene revnejših slojev so često primorane iskati baš radi tega, ker zakon ne dovoljuje, da bi smeli izvesti odpravo plodu zdravnik-strokovnjak (izvzemši v gotovih slučajih), pomoči pri mazačih, kar pa seveda ne ostane brez kvarnih posledic za njihovo zdravje in le prečesto morajo prizadete žene plačati to s svojim življenjem.

Predložena resolucija je bila sprejeta soglasno.

K 2. točki dnevnega reda so še govorili s. Jelen, ki je načel vprašanje ustanovitve podružnice Zveze delavskih žen in deklet, dalje s. Eržen, ki je v daljšem govoru obrazložil pomen ženske organizacije. K besedi sta se prijavili še dve delavski ženi, in sicer s. Trstenjak in Petelinšek, ki sta govorili o bednem stanju proletarske žene in pozdravili misel, da se ustanovi čimprej ženska organizacija. Tudi s. Brezarjeva je toplo pozdravila namen ustanovitve podružnice Zveze delavskih žen in deklet in orisala razvoj in delovanje te organizacije v raznih drugih industrijskih centrih.

Na zborovanju je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki bo vložil pravila in potem sklical ustanovni občni zbor.

Vsi govorniki so želi za svoja izvajanja obilo zasluženega priznanja. Po zaključku shoda so se zborovalke razšle s trdnim namenom, da si bodo čimprej ustanovile svojo organizacijo in posvetile razvoju iste vso pažnjo.

Volitve v Danzigu.

Fašistična večina znaša le 88 glasov. Socialni demokrati so dobili 38.210 glasov.

Pri današnjih deželni volitvah je bilo oddanih 215.135 glasov. Od teh so dobili socialni demokrati 38.210, komunisti 14.800, fašisti 107.619, centum 31.507, nemški nacionalci 13.601, Poljaki 6726 in mladonemški red 1677 glasov. — Marksizem torej še ni zadavljen! Kljub absolutni oblasti fašizma je bilo oddanih pri volitvah nad 53.000 glasov ali okoli 25 odst. vseh oddanih glasov.

Solnčite se

pod varstvom

NIVEA KREME-OLJA.

Oboje pospešuje porjavenje kože in zmanjšuje nevarnost solnčarice. Zavidali Vas bodo za Vašo zdravo temno polt. Toda ne solnčite se z mokrim telesom in natrite si vedno poprej kožo z Nivea-kremo ali Nivea-oljem. Nivea-krema in Nivea-olje sta nenadomestljiva in jih ni mogoče ponarejati, ker samo ta dva izdelka vsebujeta eucerit.

Krema: škatle Din 6— in Din 25—, tube Din 12— in Din 17—.

tičnim potrebam, se nam zdi nekoristen in nepotreben.

Sicer ga cenimo, toda nasveta si ne moremo dati z njim nobenega. Enako kakor sv. Duh, ki ne vlada nikjer, pa vse posvečuje. Ne da se meriti z nobenim delom, njegovo delovanje in vpliv pa je povsod.

Praznujemo torej ob priliki binkoštnega praznika človeški duh, ki ne ustvarja sveta in ga tudi ne vodi, pač pa ga izraža in posvečuje. Praznujemo oni praktični duh, ki nam je združen z delom neštevilnih množic dal električno žarnico, parni in električni stroj, stroje, ki nameščajo delo človeških rok! Resnica je, da so ti sadovi človeškega duha v današnji družbi v rokah priv. lastnikov in družb, le sredstvo za čimvečje izkoriščanje, toda ne pozabimo, da bodo v bodoči družbi, za katero se borimo, blagoslov za vse, za vsa družbo in ne samo za nekaj privilegirancev. Praznujmo Duha, ki spaja množice internacionalnega proletariata v borbi za boljšo, pravičnejšo in lepšo ureditev sveta. To ni duh Tičkovega Gregorja, duh, ki uklepa svobodno človeško misel, ki hoče napraviti ljudi ponižne, skromne in potrpežljive, torej sužnje. — Z duhom, ki so mi ga vsiljevali v mladih dneh, se ne da posejati polja in kovati koles. Z njim pa bi tisti, ki to delajo, tudi nikoli ne prišli do spoznanja, da so oni tisti, ki vse ustvarjajo in vzdržujejo svet. S tem duhom bi ti nikoli ne spoznali, v čigavi službi je v resnici bog in sv. Duh, krščanska morala in nje nauki in komu največ koristijo. Zdej vsaj vem, kakšno opravilo ima sv. Duh.

Praznujmo praznik našega duha, duha solidarnosti in borbe, duha razredne zavesti in dela!

Ustvarimo si svojo kulturo in moralo, ki nas ne bo slepila, zastrupljala in zaslužnjevala, marveč bistrila naše misli, začela našo zavest in dvigala v lepote zemeljskega življenja, za katere se borimo.

Fašistična nebesa.

»Istra« (Štev. 20 z dne 19. maja 1933) je objavila naslednji članek:

Potrpežljivost italijanskih množic je izčrpana! Dogodki, ki pričajo, da je italijansko ljudstvo nezadovoljno, da čaka na dan končnega obračuna.

Trditev, da so italijanske množice zadovoljne, da mirno trpijo — dementirajo naslednji dogodki:

V Monte San Giacomo, v provinci Salerno, je prihrumela pred županstvo množica kmetov. Demonstrirali so. Demonstranti so izkričali vse svoje sovraštvo nasproti fašizmu, ki jih je spravil na beraško palico. Zahtevali so, naj se odpravijo težki davki, ki so jim uničili gospodarstva. Pozneje so odšli v Sassano, kjer so se združili s tamšnjimi kmeti ter skupno demonstrirali. Sassanski kmetje, močnejši za nekoliko sto ljudi iz Monte San Giacomo, so prav tako demonstrirali pred županstvom. Podestato je, ves prestrašen, zaprl vse dohode in vsa okna ter telefonsko poklical na pomoč karabinjerje. Karabinjerji so hoteli množico razgnati, ta pa jih je začela psovati ter metati kamenje nanje. Karabinjerji so morali streljati... Trije kmetje so bili na mestu usmrčeni, več jih je bilo ranjenih... Razumljivo je, da se kmetje niso mogli upirati premoči karabinjerjev. Morali so se umakniti. Pozneje so mnogo demonstrantov pozaprl. To pa prebivalcev in kmetov ni moglo pomiriti! Vprav nasprotno. Razburjenje je vedno večje. Milica in karabinjerji so se morali številčno pojačati. Situacija je napeta. Režim je v skrbeh ter skuša na vse mogoče načine onemogočiti nadaljnje nemire. Tako smo, zatorej, pred kratkim čitali v novinah, da je Mussolini določil 2 milijonov 370.000 lir za ureditev občinskih proračunov v pokrajini Salerno. To pomeni, da so se davki, zaradi katerih so se kmetje začeli upirati, odpravili ter so se primanjiljaji nadomestili s podporo iz državne blagajne — samo da se odpravi nevarnost za režim. Fašizem se boji, da bi se uporniško gibanje utegnulo razširiti po vsej Italiji ter strmoglaviti režim.

Interesanten primer upora se je nedavno dogodil v Genovi.

Med mornarji in delavci v genoveški luki se je razdelilo veliko število letakov, ki jih je izdala ilegalna mornarska organizacija »Organizzazione dei marinai«, ki pripada veliki organizaciji »Confederazione generale del Lavoro«. Ti letaki so napravili silen vtisk. Nekoliko dni pred tem so po genoveških ulicah demonstrirali mladi fašisti, po večini dijaki, proti Franciji in Jugoslaviji. Ljudstvo se tem demonstrantom ni pridruživ. Zdej pa kar nepričakovano: Nekoliko dni pozneje so — kakor da so hoteli odgovoriti na te manifestacije! — šli na ulice mornarji in luški delavci, v prvi vrsti nezaposleni. Protestirali so, zahtevali so — kruha! Povorka, ki se je formirala v luki ter je šla okrog 400 delavcev, je korakala po glavnih genoveških ulicah ter se ustavila v ulici Via Roma pred prefekturo. Demonstranti so nosili napise: »Vogliamo pane e lavoro!« »Hočemo kruha in dela!« Medtem, ko so demonstranti korakali po ulicah, se jim je pridružilo mnogo meščanov, ki so s fašizmom prav tako nezadovoljni. Pa tudi drugi, ki so se iz kakršnegakoli razloga bali pridružiti povorki, so s simpatijami pozdravljali demonstrante — bodisi s trotoarja, bodisi z okna. Policija ni, dokler so korakali po ulicah, intervenirala — je ostro nastopila, ko so demonstranti morali pred silo raziti se. Pozaprl so mnogo mornarjev, luških delavcev in meščanov. Da se ne bi demonstracije ponovile — so oblasti takoj odredile, naj se brezposelnim da hrana in naj jim lokalne oblasti gredo v vsakem pogledu na roko, ker bi drugače brezposelnim utegnili postati nevarni. Kljub temu pa se

je zopet ponovila demonstracija v luki, ko je dospel v Genovo čezmorski parnik »Rex«, ki se je moral popraviti v luki. — Ladjedelnica »Cantiere Tireno« nima dela ter je odpustila skoraj vse delavce. »Rex« pa bi se bil moral popraviti v »Consorzio del Porto«. Delavci podjetja »Cantiere Tireno« so organizirali demonstracijo ter so oblasti takoj odredili, da se en del popravi na »Rexu« da v delo ladjedelnice »Cantiere Tireno«, ker bi se drugače utegnili zgoditi silno neprijetni upori.

(Dalje prihodnjič.)

Doma in po svetu.

»Praščja vojna« med Avstrijo in Jugoslavijo je likvidirana. Zapor avstrijskega blaga s strani Jugoslavije je Avstrijo prisilila, da bo zopet dovolila dovoz jugoslovanske živine v višini prejšnjih kontinentov. Nov trgovinski dogovor med obema državama bo v kratkem podpisan.

Proces proti komunistom v Beogradu. Pred državnim sodiščem za zaščito države v Beogradu se je pričela obravnava proti 21 komunistom, ki so obtoženi komunistične propagande z letaki, v katerih se propagira oborožena vstaja v svrhu odcepitve Slovenije kot sovjetske republike od države itd. Obtoženi so: Prijon Josip, Valentinič Maks, Klanjšček Valentin, Klanjšček Pavla, Ušaj Leopoldina, Kopitar Josip, Šircelj Filip, Špacapan Anton, Stegnar Andrej, Peršon Franjo, Jejič Danilo, Saksida Franjo, Kravos Leopold, Vilhar Srečko, Sulčič Albert, Bogatec Peter, Božič Boris, Hvalič Franjo, Košutaj Alojz, Sedmak Damas, Sedmak Josip. Letake so vtihotapljali čez mejo. Pravijo, da so tvorili komunistično sekcijo proti fašizmu v Italiji.

Komunistični proces v Ljubljani. V soboto se je vršil pred ljubljanskim velikim senatom proces proti štirim osebam (dve ženski in dva moška) proces zaradi zveze z inozemstvom v svrhu širjenja komunistične literature v državi. Obsojen je bil Dušan K. na 6 mesecev zapora, ostali trije so bili oproščeni. Imenovani so bili v zvezi z Albertom Hlebcem, ki so ga fašisti v Nemčiji zaprli.

Kdo in koliko podpišejo avstrijsko posojilo. Avstrija išče posojilo že več mesecev. Predpriprave so gotove ter je potrebnih še nekaj formalnosti. Podpišejo pa to posojilo naslednje države: Francija 100 milijonov šilingov v zlatu, Anglija 100, Italija 30, Švica 8, Belgija 5, Nizozemska 3. To zagotovljeno posojilo skupaj znaša 246 milijonov šilingov v zlatu. Francija še ni dala garancije, dasi jo je parlament v to že pooblastil. — Iz zneskov je razviden tudi »politični« vpliv.

Ce kdo poseka ponoči Hitlerjev hrast — so odgovorni socialisti. Ker fašisti nimajo prav posebno zdravih misli, so v raznih občinah zasadili Hitlerjev spominski hrast. Te hraste so marsikje posekali ponoči »zlikovci« in minister pravde ni vedel, koga bi obdolžil, pa je izdal ukaz, da naj se zločina obdolže povsod levičarji-socialisti. Pameten minister pravde!

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Obiskovalcem XIII. Ljubljanskega velesejma od 3. do 12. junija 1933. Uprava Ljubljanskega velesejma je tudi letos, kakor druga leta, izdala permanentne legitimacije. Cena legitimacije je Din 30.—, vendar se pri nakupu plača za legitimacijo samo Din 3.—, ostali Din 27.— pa ob prihodu na velesejem naravnost pri velesejemski blagajni. Z njimi je združena udobnost polovične vožnje pri potovanju na velesejem in na povratku. Na obeh postajih je treba kupiti celo vozno karto in istočasno dati zigosati legitimacijo. Velesejem obisk potrdi, nakar se da pri povratku zigosati na postajni blagajni v Ljubljani legitimacijo, vozni listek pa velja potem za brezplačno vožnjo nazaj. Zato pri odhodu v Ljubljano ne oddajte karte postajnemu vratarju, ampak jo dobro shranite. Legitimacija mora biti od imetnika lastno ročno podpisana. Legitimacije se dbe v vseh večjih krajih po celi državi, naroče se pa lahko z dopisnico pri velesejemskem uradu. Za zdrava in cenena stanovanja v hotelih in privatno je preskrbljeno.

Narodno strokovna — za inozemca, ki psuje z „windischer Tepp“.

Na shodu: Dol z Nemci — v tovarni za Nemca.

Maribor, dne 31. maja.

Se nam je v spominu, s kakšnim velikim navdušenjem so poročali pred kratkim naši časopisi »Večernik«, »Jutro« in deloma tudi »Maribor« o shodu Narodno strokovne zveze pri »Unionu«, ki je bil en sam krik proti inozemcem po naših tovarnah, proti nemštvu v Mariboru. Resolucije so bile tako hude, da jih isti časopisi »Večernik« in »Jutro«, pa tudi »Maribor« niti niso upali objaviti. Resolucija je zahtevala celo prepoved nemškega govorjenja po javnih poslopih in uradih, zahtevala je izgon inozemskih delavcev in v svetem navdušenju za te resolucije so baje krepke roke navdušenih dvignile svojega voditelja g. Rudolfa Tumpeja na ramena in ga nosile po verandi pivovarne »Union«, kakor zmagojuči bojevniki, ko se vračajo ovenčani s slavo zmage z bojišča v domovino. Ko so solidni Mariborčani že vstajali od obeda, so posamezni udeleženci shoda Narodno strokovne zveze, ki so se razhajali, še vedno kričali po ulicah: »Dol z Nemci, dol Svaba, vun z inozemci!« Kričali so tudi tisti, od tam preko, ki so že leta in leta v Mariboru, z juga, ne da bi si oskrbeli državljanstvo Jugoslavije, da ne bi bilo treba obleči jugoslovanske vojaške suknje...

A preden je petelin trikrat zapel...

se je to kričanje jugoslovanstva strahovito razgajalo kot najodurnejša hinavščina pred mariborskim okrajnim sodiščem.

Januarja t. l. so odpustili v Mariborski livarni in tovarni kovin I. Pengg mladega delavca K. R. s Pobrežja s 14 dnevno odpovedno dobo. Delavec je sin revnih slovenskih staršev, delavec, ki imajo skrbeti še tudi za druge otroke. Bil je radi tega obupan in je šel za to k poslovođu tovarne Ivanu Sedlačku prosit, da ga obdrži še naprej v službi, ali mu vsaj povedo, čemu ga odpustčajo.

Kaj pravi sodni spis?

Poslovođa Sedlaček Ivan je rojen dne 17. maja 1896 v Henčini, Čehoslovaška republika, po narodnosti Nemec, pristojen v Leoben v Avstriji. Ta inozemec, g. Sedlaček, pa se ni dal preprosti, ampak je hladno odgovoril, da odpusta ne more preklcati. Delavec je prosil še naprej in opozarjal inozemca Sedlačka, da ima tudi on kot jugoslovanski državljan pravico do življenja in da bo mogoče lahko to še g. Sedlačku dokazal. Pripomnil je še delavec Sedlačku: »Kaj pa, če se Vam enkrat tako zgodi, kakor Ellenbergerju od Kovine?« (Inozemec Ellenberger je namreč moral čez mejo.) Tedaj pa je rekel Sedlaček delavcu v nemškem jeziku:

»Sie können auch schwören, Sie windischer Tepp!«

»Vi lahko tudi prisežete, Vi slovenski tepec!«

Ta nečuvna psovka inozemca je delavca tako užalila, da je delo zapustil in zahteval nato izplačilo 14 dnevne odpovedne dobe. Tvrdka pa je to odklonila. Delavec je po brezuspešnem opominu, da Sedlaček žalitev prekliče in obžaluje, vložil po odvetniku dr. Reismanu proti Sedlačku tožbo radi žaljenja časti. Sedlaček Ivan se je pri razpravi branil po svojem zastopniku dr. Karlu Slokarju, da delavca ni nič žalil, ampak je tožba le plod masečevanja radi odpusta iz službe. V dokaz svojega zagovora je Sedlaček ponudil kot priče celo vrsto uslužbencev, da je bil napram Slovincem vedno lojalen in se ni nikoli spuščal v politična vprašanja.

Sodišče je v tej smeri res tudi zaslišalo celo vrsto prič, ki so ta zagovor potrdile. A istočasno so morali uslužbenci tudi potrditi, da je bil tožilec-delavec priden v tovarni in ga niso mogli nikoli zasačiti pri kakih laži. Celu delavci, ki so bili z njim tovariši od mladih nog, so ga naslikali kot resnicoljubnega fanta.

Sodišče pa je poizvedovalo tudi potom policije in orožništva, na kakšnem glasu sta tožeči delavec in obtoženec Sedlaček. Policija je potrdila, da pri Sedlačku doslej ni bilo opaziti napram Slovincem netaktnega obnašanja. Orožništvo poizvedbe pa so ugotovile, da je tožeči delavec na dobrem glasu in povsem resnicoljuben.

Pričevanje vodje Narodno strokovne zveze:

Tako je izpovedal glede delavca tudi predelavec Viktor Vouk, ki pozna tože-

lja prav s Pobrežja, kjer blizu skupaj stanujeta. A ta g. Vouk je izpovedal še tudi sledeče:

»Jaz sem predsednik organizacije delavcev Narodno strokovne zveze v tej tovarni. Sedlaček je vedno taktično nastopal proti Slovincem. Naša organizacija, Narodno strokovna zveza, je radi tega vložila celo prošnjo pri naših oblastih za Sedlačka, da bi mu dovolili tukaj zaposlenje, oziroma podaljšati.«

Dr. Reisman: »Kako se pa to strinja z vašim shodom, kjer ste tako ostro nastopili proti Nemcem in vsem inozemcem?«

Dr. Kapus (noe dr. Slokarja): »Saj niso delali prošnje, ampak so mu dali le potrdilo o lojalnem obnašanju. Prošnjo mora ja inozemski nameščenec vsak sam vložiti, oziroma podjetje.«

Priča Vouk: »O ne, mi smo poleg njegove prošnje napravili imenom organizacije še posebno prošnjo za Sedlačka.«

Nastal je mučen odmor.

Dr. Reisman: »G. Vouk, če ste se že zavzeli za tega inozemca, pa se zavzamite sedaj še za tožnika, ki je naš državljan, da ga sprejemo zopet nazaj v službo. Delavec bi morebiti tožbo umaknil, ker od obsodbe Sedlačka itak nič nima, jaz bi mu to priporočal in bi se zadeva lahko uredila s primerno izjavo.« Tudi sodnik priporoča takšno poravnavo, češ: »delavcu je glavno za eksistenco, sodba mu nič ne pomaga, če je še tako ostra, pa magari smrtna.«

Dr. Kapus: »Ni mogoče, kje pa je potem disciplina v tovarni!«

Tudi Sedlaček je odklonil sprejem.

H koncu razprave je bil še zaslišan kot priča višji nameščenec tovarne Gutson, Madjar iz Banata, ki je izpovedal, da je delavec neverodostojen, češ, da je dvakrat napadeno napovedal akordno delo in ga je enkrat za to klical na odgovor. Delavec je to priznal za enkrat, ker se je tedaj ušel in takoj dovolil, da mu toliko manje poračunijo v mezdo.

Sodba: 1800 Din, oziroma 30 dni zapora.

Po dveh razpravah je s. o. s. dr. Srečko Grmovšek razglasil sodbo, s katero se Ivan Sedlaček obsodi radi vtoževane žalitve na 1800 Din denarne kazni, v slučaju neizterljivosti na 30 dni zapora in povračilo stroškov kazenskega postopanja ter predpisanih taks.

Razlogi:

Sodišče je ugotovilo, da je dalo polno vero tožečemu delavcu, čeprav sta bila ob izrečenih žalitvi s tožencem popolnoma sama, ker je tožnik napravil na sodišče predvsem sam popolnoma verodostojen vtis in so ga kot takega resnicoljubnega opisale tudi priče ter orožniške poizvedbe.

Sodba o posledicah pretiranega nacionalizma:

Mrznja do drugega naroda.

Za današnje razmere je prav tipično, da je sodišče v svojih razlogih drastično osvetlilo kvarne posledice današnjega nacionalizma, ki se izživlja s kričanjem po ulicah. Sodba namreč pravi: »Iz podatkov policijskih poizvedb in pričevanja sicer res sledi, da je bil obdolženec Sedlaček napram delavcem vljuden in ni bilo opaziti, da bi bil napram Slovincem netaktnega ali neko- rektnega obnašanja. Kljub temu pa sodišče ne smatra te okolnosti za relevantne, ker sledi iz dejstva, da živi obdolženec že 4 leta v Mariboru in ni smatral potrebnim, priučiti se drž. jezika, dovolj jasno popolno obdolženčovo desinteresanje do naroda, ki ga preživlja.«

Notorično (to je splošno znano) je nadalje, da je naraščajoče nacionalistično gibanje med Nemci povzročilo med njimi skrito mržnjo do Slovanov in je tudi inkriminirana psovka dokaz te mrznje. Ker je bila ista izgovorjena med štirimi očmi, je bil pač obdolženec prepričan, da se mu ne bo dala dokazati.

Ta sodni proces govori za cele knjige in je zlasti značilen za naše mariborske razmere. Dokazal je našo ponovno trditve, da so baš naši nacionalisti tisti, ki držijo pri nas inozemce, radi lepšega pa kričijo proti njim in pa:

»Dol z marksisti!«

Priporočamo študij te obsodbe tudi onim oblastem, pri katerih se je posrečilo nacionalnim kričanjem marksiste očrtni kot protinarodne in nelojalne državljanke.

Kdo pa je v resnici anacionalen in protidržaven?

Maribor.

SK. »Svoboda« Maribor

priredi za Binkošti, t. j. v nedeljo, dne 4. in v ponedeljek, dne 5. junija t. l.

veliko sportno slavlje

zvezano z otvoritvijo novega igrišča pri magdalenem parku.

Sporod:

1. Nedelja, dne 4. junija dopoldne: Sprejem celovških sportnih gostov na kolodvoru z godbo. Popoldne ob 14. uri na novem igrišču otvoritveni govor, nato predtekma med šolsko mladino S. K. Maribora in šolsko mladino S. K. Svobode. Ob pol 16. uri nastop lahkoatletске sekcije. Ob pol 17. uri mednarodna tekma med S. K. St. Peter (Celovec) in S. K. Svobodo (Maribor). Ob 18. uri se prične na istem igrišču prosta zabava z godbo in s plesom, ki bo trajala do 23. ure. Igrišče bo razsvetljeno. V slučaju slabega vremena se bo vršila prosta zabava v vseh prostorih Gambrove dvorane.

2. Ponedeljek, dne 5. junija dopoldne: Razkazovanje mesta in kopališča gostom. Popoldne ob 14. uri predtekma S. K. Rapid (rez.) in S. K. Svoboda (rez.) Ob pol 16. uri mednarodna tekma S. K. St. Peter (Celovec) in S. K. Rapid (Maribor).

Vstopnina znaša: Din 10, 5 in 3.

Kupujte vstopnice v predprodaji!

Odbor.

Kaj pa mariborska Tujsko-prometna zveza? Zadnje tedne časopisi neprestano objavljajo propagandna poročila o raznih zletih, ki jih pripravlja ljubljanska Tujsko-prometna zveza za binkošne praznike in poznejše čase. Razven skupnih izletov na morje, priredi ljubljanska Tujska zveza tudi celo vrsto avtobusnih izletov v Logarsko dolino, na Koroško, v Benetke itd. Udeleženci imajo pri tem razne ugodnosti, tako da si lahko ogledajo tuje kraje po znatno znižanih cenah. Obenem pa ti izleti poživljajo splošno tujski promet, ker privabljajo zopet nasprotno izlete iz Avstrije itd. Tudi v Mariboru imamo že več let Tujsko-prometno zvezo. O kakih podobnih prireditvah pa ni ničesar slišati. Nekje smo zasledili vest, da je sedaj vendarle projektiran izlet mariborskega »Putnika« vsaj v Rogaško Slatino. Mislimo pa, da bi se s primerno propagando in dobro organizacijo lahko tudi v Mariboru znatno dvignil tujski promet in se tudi od tukaj z ozirom na ugodno lego prirejal večji izleti zlasti na Koroško, v Gradec, na Dunaj, Prago itd. V zameno pa bi naj dobivali re-kompenzacijske izlete iz teh krajev. V Mariboru imamo še več drugih tujskih propagandnih korporacij, ki bi se morale združiti v takšno akcijo. Seveda pa bi potrebovalo za takšne ekskurzije mestno avtobusno podjetje vsaj en izletni avtobus z odprto streho. V zaprtih avtobusih, kjer se nič ne vidi in je povrh tega še soparno v poletnih dneh, se seve ne bo nihče vozil na daljše ture.

Trgovina mestnega električnega podjetja se je preselila na Aleksandrovo cesto št. 13. Opozorjamo naše cenj. čitatelje na bogato izbiro vseh vrst v to področje spadajočih predmetov, ki jili ima ta trgovina vedno v zalogi.

Kolesarski dan in dirke 2. julija na Pobrežju. Za binkošne praznike nameravani kolesarski dan Delavskega kolesarskega društva se je moral radi drugih prireditev preložiti na 2. julija t. l.

Pevski odsek »Svobode« priredi na binkoštni ponedeljek izlet na Sv. Urbana. Zbirališče ob 1. uri popoldne na Glavnem trgu.

Pogrebno društvo na Pobrežju javlja, da se vrši mesečni uradni dan šele v nedeljo, dne 11. junija t. l.

SK »Svoboda«. Vsem sodrugom in sportnikom naznanjamo, da pri-spejo celovški gosti z vlakom ob pol 13. uri v Maribor. Sprejem bo na glavnem kolodvoru. — Odbor.

SK »Svoboda«. Prosimo sodruga, ki prodajajo vstopnice za sportno

ALI SI ŽE ČITAL

lepo povest Ivana Vuka: V Znamenju Halleyeve repatice? Piši na upravo »Delavca« v Ljubljani, poštni predal 290, da Ti jo pošljejo! / Broširana stane 16 Din, vezana pa 25 Din. Knjiga je zelo lepa.

slavje »Svobode« v predprodaji, da obračunajo iste do petka, dne 2. junija 1933 v tajništvu »Svobode«.

SK »Svoboda«. Sodrugi! Stavljamo avstrijskim gostom prenočišča na razpolago! Prijave se sprejemajo v tajništvu »Svobode« in v nedeljo na novem igrišču.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Kupujte vstopnice v predprodaji za sportno slavje Svobode v Mariboru.

Za šolsko deca kupujte le pri nas na Slomškovem trgu št. 6, trgovina Ljudske tiskarne d. d.

Celje.

Vabilo na 10. redni občni zbor Splošne gradbene gospodarske produktivne zadruga »Naprej«, r. z. z. o. z. v Celju s proslavo desetletnice obstoja, ki se vrši v nedeljo, dne 8. junija 1933, v dvorani Delavske zbornice, Razlagova ul. 5. — Dnevni red: 1. Otvoritev; 2. poročilo načelstva; 3. čitanje zapisnika 9. red. obč. zbora; 4. obravnavanje računskega zaključka za leto 1932; 5. poročilo nadzorstva; 6. odobritev bilance; 7. volitev načelstva in nadzorstva in 8. raznoterosti. — Načelstvo.

Ptuj.

Pevski odsek tukajšnje »Svobode« je priredil koncert s 14 pesmimi, kateri je bil kljub slabemu vremenu dobro obiskan, izostali pa so mnogi, kateri so kupili vstopnice v predprodaji. Sodrugi pevci so se zelo potrudili, za kar so želi velik aplavz.

Prijatelji prirode ne pozabite, da gremo za Binkošti na Boč, če bo lepo in stalno vreme!

Kulturni pregled.

LJUBLJANSKA DRAMA.

Frank: Karl in Ana. Rihard in Karl — prijatelja — sta dolga tri leta živela skupaj v ruskem ujetništvu. Bila sta sama, odrezana od vsega sveta. Rihard je pripovedoval o svoji ženi Ani. Venomer je pripovedoval samo o njej, pripovedoval tako, da jo je Karl videl živo pred seboj ter jo vzljubil. Karl je pobegnil iz taborišča ter malone udril v Anino izbo in Anino srce... Ana je bila vsa njegova; v maternici je nosila Karlovega otroka. Rihard se po končani vojni vrne, hoče ubiti Karla. Ana stopi med njiju ter izjavi, da mora ubiti najprej njo, zakaj njej bi bilo nemogoče živeti brez — Karla. Karl in Ana zapustita Anino izbo in Riharda...

Tako se konča ta vojna zgodba, ki je pretežka, vse preveč življensko resnična, da bi jo mogle prenesti odrske deske. — Oder nam more pokazati le suh dogodek, vseh tistih čudežnih in malone nepojmljivih sil, ki jim je človeško srce kakor hudourniku droban listič, ki ga je veter zanesel v vodo — vseh tistih sil pa nam ne more pokazati; mogoče bi nam teater utegnil oblikovati meglene obrise slutnje teh sil. Mogoče, če bi bili igralci vsaj v slutnji kongenialni Franku...

Tako pa: gledalec se ne more ubraniti vtisku, da gleda na platno skioptične pokrajinske slike, ki jih osvetljuje petnajst-svečna namesto osemstosvečna žarnica. Ali pa: človeku se zazdi, da je nekdo v žarnici, ustvarjene za slab tok, pomotoma spustil močan tok... Žarnice so pregrele.

Vsa režija je bila preveč sam slog, sama tehnika, da bi bila mogla vsaj za bežen hip prepričati igralca o resničnosti dogajanja.

Inscenacija realistična (pravo nasprotje režiji!) — pa brez kakšne posebne invencije.

Publika v splošnem zadovoljna.

—ok.

Kongres Pen-klubov.

Zadnje dni maja se je vršil kongres Pen-klubov (literati) v Dubrovniku in ob tej priložnosti prinašajo listi pozdrave in razne prigodnostne izjave.

Ze lansko leto, ko so klubi zborovali v Budimpešti, je prišlo do nesoglasij v organizaciji ljudi, ki bi hoteli biti abstraktni izven stikov z ljudmi in izven odnošajev z njimi. Letos, ko so se mednarodna nasprotstva še bolj poostila, ne bi bilo nič čudnega, če pride do še ostrejših razlik. Simbolično-romantična »skupna večerja« ne more tu ničesar spremeniti, saj vemo, da se je tudi zadnje Kristusove večerje udeležil Judas izdajnik, ki pa je bolj vpošteval žvenketajoči denar, nego idejo mojstra.

Mi se dobro zavedamo, da mednarodnih sporov niso krivi posamezni narodi, ki so vsi za mir in sodelovanje, temveč da nosi edino krivdo v tem pogledu kapitalizem, ki išče razdražujoč narod proti narodu — v ostalih borbah le svojo lastno korist.

Literati, »ki nosijo zavest odgovornosti za človeštvo«, naj se malo globlje zagledajo v vzroke nesoglasij, pa bodo prišli do prepričanja, da njihovi pogledi na mednarodnost in »medrazrednost« ne morejo koristiti človečanstvu, temveč le zadržujejo naravni razvoj človečanstva na svoji zadnji poti do »brezrazrednosti«.

Pen-klubovci si ogledujejo Jugoslavijo.

Udeleženci kongresa Pen-klubov v Dubrovniku so se razdelili v tri skupine, da obiščejo in si ogledajo tri najvažnejše predele naše države. Ena skupina, sestojča iz Grkov, Čehov, Bolgarov in Špancev je preko Sušaka dospela v Ljubljano, kjer bo gost g. bana in si ogleda najvažnejše ljubljanske znamenitosti, predvsem novootvorenjeno Narodno galerijo. Iz Ljubljane se napoti na Bled. Druga skupina s Holandci, Avstrijci, Madžari in nekaterimi Nordijci je preko Splita in Plitvičkih jezer prispela v Zagreb, kjer bodo njim na čast prirejene razne proslave. Tretja skupina z Nemci (ki niso zapustili kongresa), Francozi, Belgijci in Angleži je preko Boke Kotorske, Cetinja in Stare Srbije z avtomobili odpotovala v Beograd, kjer jim priredijo svečano akademijo. Predsednik Wells se je radi nujnih poslov moral naravnost iz Dubrovnika od-

Vsak trgovec,
gospodar in
gospodinja
noseti

XIII. LJUBLJANSKI VELESEJEM

od 3. do 12. junija 1933

Pregled vseh predmetov in potrebščin v gospodarstvu in gospodinjstvu. Razstavišče obsega 40.000 m².

Polovična vožnja na železnicah, popust na parobrodih.

Specijalne razstave: Pohištvo, usnje, tekstilno blago, papir, živila, tujski promet Dolenjske, perutnina in kunc, »Živali in rastline v stanovanju«.

Legitimacije se dobe pri večjih denarnih zavodih, župnih in občinskih uradih, biletarnah Putnika in pri večjih železniških postajah Dravske banovine. Prenosišča preskrbljena.

Velesojemsko zabavišče je pestro in velikomestno.

peljati domov na Angleško. Vsi gostje so očarani nad lepoto naših krajev, zlasti nad našo solučno Dalmacijo in ne morejo prehladiti naše gostoljubnosti, ki so je bili povsod deležni. Naše občinstvo je goste povsod z veseljem pozdravljalo. Rekord zanimanja je pa najbrž odnesel nemški emigrirani književnik Ernst Toller (»Rušilec strojev«), ki so ga na primer v Cetinju naši dijaki takorekoč na rokah nosili in mu prirejali pravcate ovacije. Ko je stopil v Cetinju v neko starinarno, kjer so ga zanimali razni folkloristični predmeti, je vprašal za ceno nekega starinskega prstana, ki bi ga bil rad kupil. Cena pa je bila zanj previsoka in je moral to namero opustiti. Dijaki to videč, so pa skrivaj na hitro roko organizirali zbirko in z nabranim denarjem kupili prstan ter ga podarili Tollerju, ki se je ves ginjen zahvaljeval. Udeleženci bodo gotovo odnesli iz Jugoslavije najboljše vtise in bodo razširili naš sloves po vsem svetu.

Trgovina mestnega elektriškega podjetja se je preselila na

ALEKSANDROVO C. 13

pod imenom

MESTNA PODJETJA

TELEFON ŠT. 2523

Oglejte si veliko izbiro elektrotehničnega materiala, žarnic, likalnikov, lestencev, svetilk, ventilatorjev, motorjev, plinskih aparatov, štedilnikov itd.

RAZGLAS O LICITACIJI.

MESTNO NAČELSTVO V MARIBORU razpisuje za izvršitev **tapetniških in steklarskih del** pri zgradbi poslopja za carinsko pošto in carinske urade na glavnem kolodvoru v Mariboru

III. JAVNO PISMENO PONUDBENO LICITACIJO na dan

13. junija 1933 ob 11. uri dopoldne

v sobi št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravniških stroškov dobivajo med uradnimi urami istotam, soba št. 3.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na svoto odobrenega proračuna, ki znaša

1. za tapetniška dela DIN 24.553.—
2. za steklarska dela DIN 168.273.88

Skupaj DIN 192.826.88

Pri drugi licitaciji je bil dosežen za steklarska dela popust 0.5% na cene uradnega proračuna.

Ponudbe je kolekovati po § 9 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. III. 1932, Službene Novine br. 70-XXIX z dne 26. III. 1932.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglaš o licitaciji v »Službenih Novinah« in na razglasni deski mestnega načelstva mariborskega.

Mestno načelstvo mariborsko.

ZA DELAVNIKE

NA VASI IN V MESTU
POTREBUJETE POCENI OBLEKO

Izgotovili smo takšno za vas. Oglejte si v naših prodajalnah obleke

„SELO“

po Din 140.—, 150.—, 160.—,

za celo obleko. (Suknja, telovnik, hlače). Din 50.—, 55.—, 60.—, stanejo same hlače.

Javnosti postrežemo

z nizkimi cenami, dobrim blagom in veliko izbiro.

**TIVAR
OBLEKE**

